

**ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจนครบาล 6**

**The Problem and Obstacle on Law Enforcement with
The Drunken Driver By Traffic Police Metropolitan Division 6**

อดิศักดิ์ แก้ววงษา¹ และ ศัญญพงศ์ ลี้มประเสริฐ²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถขณะเมาสุราของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกองบังคับการนครบาล 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 และเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ นายตำรวจระดับรองผู้กำกับการด้านจราจร จำนวน 6 ราย และกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร (ผดัดศึก) จาก 8 สถานีตำรวจ จำนวน 24 ราย โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550) ยังมีช่องว่างให้ผู้ขับขี่รถขณะเมาสุราสามารถฝ่าฝืน หลีกเหลี่ยงไม่ยอมเป่าลมหายใจตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ และการฝ่าฝืนมีโทษปรับเพียงไม่เกินหนึ่งพันบาท แต่หากตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์สูงกว่ากฎหมายกำหนดจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 5,000 – 20,000 บาท หรือทั้งจำหรือปรับ อีกทั้งศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตผู้ขับขี่นั้น ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ส่วนกรณีตรวจวัดแล้วมีปริมาณแอลกอฮอล์สูงเกินกว่ากฎหมายกำหนดและเป็นการกระทำผิดครั้งแรก ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จะพิจารณาลงโทษสถานเบา คือปรับ 5,000 – 20,000 บาท โทษจำคุกรอลงอาญา 1 ปี โดยให้อยู่ในการควบคุมของพนักงานคุมประพฤติ นอกจากนี้ยังพบว่าอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์มีจำนวนไม่เพียงพอ ที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะมีสภาพเก่าและชำรุด ขาดการนาระบบการบันทึกคะแนนตัดแต้ม ยึดใบขับขี่มาใช้อย่างจริงจัง ขาดระบบการตรวจสอบผู้กระทำผิดซ้ำ ในด้านสังคม ประเพณี วัฒนธรรมมีค่านิยมของการดื่มสุราในเทศกาลต่างๆ ตลอดจนตามสถานบันเทิง เป็นต้น และที่สำคัญคือสังคมในระบบอุปถัมภ์มีการใช้อภิสิทธิ์ชน ซึ่งเป็นเหตุแห่งการเลือกบังคับใช้กฎหมาย ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

คำสำคัญ: การบังคับใช้กฎหมาย, ประสิทธิภาพ, ผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา, เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาอาชญาวิทยาและบริหารงานยุติธรรม

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

The objectives of the study were to investigate problems regarding law enforcement upon drunk drivers of Traffic Police Metropolitan Division 6, and to establish guidelines to develop effective enforcement of the law. The subjects of the study were judges, attorneys, 6 deputy superintendents, 24 traffic police officers (night shifts) from 8 police stations. This research relied on interviews as a data-collecting instrument and content analysis to analyze the collected data.

The results showed that Road Traffic Act B.E. 2522 (Amendment No. 7, B.E. 2550) also had space for a violation of drunk drivers who refused breath test. And those caught violations were punishable by only a fine of no higher than 1,000 Baht. If alcohol levels were found higher than that, the case would lead to imprisonment of no longer than one year or a fine of 5,000 to 20,000 baht, or both imprisonment and fine. Suspension of the driving license would be made by the court for at least six months. As for the case of the first-time offenders, most judges would consider light punishment of incarceration, which was a fine of 5,000 to 20,000 baht or imprisonment without parole for one-year probation. They also found that the technology used to measure the alcohol content is not enough; most of the equipment was not defective. And lack of a recording system of score deduction and revoking the driving license were also found. The research found lack of monitoring those repeating offenders. In terms of social values, people always drink in social gatherings and in entertainment complex. With this, drunk drivers are always found. Social patronage is the cause of having privileges over the legal system. This is one reason that keeps undermining effectiveness of laws.

Keywords: law enforcement, efficiency, drunken driver, traffic police officers

1. บทนำ

สังคมไทยกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีคู่กันมาช้านาน ทั้งในวาระโอกาสพิเศษและงานเทศกาลรื่นเริงต่างๆล้วนมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเป็นส่วนประกอบ ซึ่งข้อมูลจากศูนย์วิจัยปัญหาสุราระบุว่าไทยเป็นประเทศที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ใน 10 ของโลก การดื่มสุรานำมาซึ่งปัญหาของครอบครัวปัญหาของสังคม นำมาซึ่งความสูญเสียหลายอย่างทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสุขภาพ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นมีทั้งกับตนเองและบุคคลอื่น หนึ่งในปัญหาและความสูญเสียที่สำคัญของการดื่มสุราคือปัญหาอุบัติเหตุจราจรอันเนื่องมาจากเมาแล้วขับรถ ซึ่งเมื่อเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้งจะมีผลกระทบตามมาอีกมากมาย ทั้งการเสียชีวิต การบาดเจ็บ สูญเสียประสิทธิภาพในการทำงาน สูญเสียวัยหรือทุพพลภาพ ตลอดจนเสียค่าใช้จ่ายต่างๆที่รัฐต้องสูญเสีย ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ปัจจุบันปัญหาอุบัติเหตุจราจรอันเนื่องมาจากเมาแล้วขับนั้นยังมีความรุนแรง แม้จะมีการบังคับใช้กฎหมายเมาแล้วขับรถมานานแล้ว แต่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังไม่สัมฤทธิ์ผลดังที่มุ่งหวังไม่สามารถลดสถิติการเกิดอุบัติเหตุ การเสียชีวิตและการบาดเจ็บของประชาชนได้ ซึ่งมาจากสาเหตุหลายประการเช่น กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่รุนแรง เต็มขาด บุคคลากรไม่มีความพร้อมหรือบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง อุปกรณ์เทคโนโลยีไม่ทันสมัย นโยบายการบริหารจัดการที่ไม่มีความต่อเนื่องในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล งบประมาณและค่าตอบแทน รวมทั้งลักษณะทางสังคมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ไม่ส่งผลต่อสามัญสำนึกความรับผิดชอบและความเกรงกลัวต่อกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับรถขณะเมาสุราในปัจจุบัน

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง รวมทั้งการมีหน้าที่โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับรถขณะเมาสุรา ต้องดำเนินการตามนโยบาย ตามมาตรการ โครงการและกิจกรรมต่างๆ ของรัฐ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งการให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และกิจกรรมต่างๆของหน่วยงานภาคเอกชน มีความสนใจเป็นอย่างยิ่งและเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับรถขณะเมาสุรา เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยมาปรับปรุงและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และจะนำผลการศึกษาวิจัยเสนอต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับรถขณะเมาสุรา เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับรถขณะเมาสุรา ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกองบังคับการตำรวจนครบาล 6

3. ขั้นตอนการวิจัย / อุปกรณ์และวิธีการวิจัย

ผู้ศึกษามีวิธีการศึกษาวิจัยได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Survey) ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีจากตำรา บทความ ความรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาภาคสนาม (Field Survey) โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผลการวิเคราะห์ / ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 จำนวน 24 ราย และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ จำนวน 6 ท่าน พบว่ามีปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านกฎหมาย, ด้านบุคลากร, ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน, ด้านแผนนโยบายของรัฐและงบประมาณ และด้านสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม ดังนี้

ด้านกฎหมาย พบว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550) ยังมีช่องว่างให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์สามารถฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงได้ดังนั้น ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสามารถใช้กฎหมาย “มาตรา 157/1 ผู้ขับขี่ผู้ใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการที่ให้มีการตรวจสอบตามมาตรา 43 ทวิ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการที่ให้ทดสอบผู้ขับขี่ตามมาตรา 43 ทริ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท.....” ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่มีเพียงอัตราโทษปรับกับการยินยอมตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์แล้วเกินกว่ากฎหมายกำหนดคือ 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าอัตราโทษต่างกันมาก เนื่องจากหากพิจารณาบทลงโทษผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ตามบทบัญญัติ “มาตรา 160 ทริ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ผู้ผู้นั้น ไม่น้อยกว่าหกเดือน...” จากข้อกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นผลให้ผู้ขับขี่ที่ทราบข้อกฎหมายไม่ยอมเป่าลมหายใจเพื่อตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ กรณีที่ผู้ขับขี่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่ยอมเป่าลมหายใจตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ หากปริมาณแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด คือ 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรจะทำการจับกุมนำตัวส่งพนักงานสอบสวนทำสำนวนส่งฟ้องต่ออัยการเมื่อถึงกระบวนการชั้นศาล ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จะพิจารณาพิพากษาลงโทษสถานเบา ดังนั้นในกรณีที่ศาลตัดสินให้ลงโทษผู้ขับขี่ที่มาแล้วจับ โดยให้จำคุกแล้วรอลงอาญา และลงปรับในอัตราต่ำ อาจทำให้ผู้ขับขี่ไม่เกรงกลัว เนื่องจากไม่ต้องถูกจำคุกและเสียค่าปรับเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำอีก

ด้านบุคลากร พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการกวดขันจับกุมผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์นั้น มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ มีความจริงใจตั้งใจในการบังคับใช้กฎหมาย มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานและมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ แต่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานการกวดขันจับกุมผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติภารกิจพิเศษอื่นที่ได้รับมอบหมาย ต้องจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่ไม่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและอาสาสมัครจราจรมาช่วยในการตั้งจุดตรวจและกวดขันจับกุม ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรและอาสาสมัครจราจรดังกล่าว ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ไม่มีความตั้งใจในการบังคับใช้

กฎหมาย ไม่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ ขาดความพร้อมทางร่างกายจิตใจ เนื่องจากบางครั้งต้องทำงานในเวลากลางวันแล้วต้องมาช่วยตั้งจุดตรวจในช่วงเวลากลางคืน ทำให้ร่างกายอ่อนล้าการตอบสนองของร่างกายเฉื่อยชาลง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติกรเรียกตรวจผู้ขับขี่ อาจก่อให้เกิดการทำงานที่บกพร่องและผิดพลาด ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีประสิทธิภาพลดลง

ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน พบว่า เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร และส่วนใหญ่เป็นเครื่องที่เก่าซึ่งงานมานานเสียหายและชำรุดแม้จะมีการตรวจสภาพทุก 6 เดือนก็ตาม เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์เบื้องต้นเพียงมีสถานีละ 1 เครื่อง ทำให้ไม่พร้อมต่อการปฏิบัติไม่สะดวกรวดเร็วในการตรวจสอบเบื้องต้นประสิทธิภาพในการตรวจวัดลดลง ทั้งยังเป็นข้ออ้างในเรื่องมาตรฐานของเครื่อง ตรวจวัด ระบบการบันทึกคะแนน การตัดแต้ม การยึดใบขับขี่ ยังไม่นำมาใช้้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง อาจเนื่องมาจากไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและปริมาณงานที่มาก รวมทั้งไม่มีการควบคุมตรวจสอบและประเมินผลจากผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงทำให้การนำระบบดังกล่าวมาใช้ไม่มีความต่อเนื่องและจริงจัง รวมถึงระบบตรวจสอบผู้กระทำความผิดซ้ำในชั้นพนักงานสอบสวนยังไม่นำมาใช้อย่างจริงจัง เนื่องจากการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่สามารถทำได้อย่างรวดเร็วโดยมีปัจจัยหลายสาเหตุ

ด้านแนวนโยบายของรัฐและงบประมาณ พบว่า มาตรการ โครงการและกิจกรรมต่างๆของรัฐนั้นมียกเพียงพอแต่การนำนโยบายไปปฏิบัติยังไม่จริงจังและต่อเนื่อง แต่ละหน่วยต่างทำเพื่อการตรวจสอบเท่านั้น ไม่ได้ทำเพื่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดของรัฐ ไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเว้นแต่มีคำสั่งและมีการควบคุมติดตามจากรัฐ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ให้ความรู้กับประชาชนยังขาดความต่อเนื่อง งบประมาณในการดำเนินงานตามนโยบายในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ ทั้งในด้านงบประมาณ งบโครงการ งบอำนวยการในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติ และเงินรางวัลนำจับที่ผู้ปฏิบัติงานจริงพึงได้รับ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่

ด้านสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม พบว่า สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมรวมทั้งทัศนคติของคนไทยมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์หรือสุราเป็นเรื่องปกติธรรมดาจะเห็นว่าในช่วงเทศกาลจะมีนโยบายเกี่ยวกับการลดการดื่มสุรา ลดอุบัติเหตุและการป้องกันเหตุ นอกจากสังคม ประเพณี วัฒนธรรมที่เห็นการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติแล้ว หรือการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนตามสถานบันเทิงต่างๆ ย่อมมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีปัญหาและอุปสรรค แล้วที่สำคัญคือสังคมไทยยังมีระบบอุปถัมภ์ โดยการมีอภิสิทธิ์ใช้สิทธิเหนือกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจทางการเงิน อำนาจทางการเมือง อำนาจทางการบริหาร ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเกรงกลัวหรือเกรงใจต่ออิทธิพลดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างตรงไปตรงมา

ก่อนอื่นต้องยอมรับว่า การทำผิดคดีดังกล่าวเป็นความผิดที่เรียกว่า Mala Pohibita มิใช่ Mala In Se หมายถึงความผิด ความผิดคดีจราจรเป็นความผิดเนื่องจากกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด มิใช่ผิดเพราะความชั่วร้ายในตัวเอง (Mala In Se) เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และคดีฆ่าข่มขืน เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นความผิดทั้งกฎหมายและผิดต่อศีลธรรม ดังนั้น ผู้กระทำความผิดตาม พรบ. จราจร จึงไม่คิดว่าเป็นคนประกอบอาชญากรรม หรือมิใช่อาชญากร

ความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบกส่วนใหญ่เป็นความผิดเล็กน้อยๆสามารถยุติได้ในชั้นพนักงานสอบสวน ซึ่งเน้นการลงโทษปรับมากกว่าปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ขับขี่

ประเด็นสำคัญที่น่าสนใจประการแรก คือ การลงโทษที่จะต้องเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้จับขังมากกว่าการลงโทษปรับ หรือรอการลงโทษ ตามด้วยเงื่อนไขของการคุมประพฤติ ดังที่ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ให้ความเห็นว่าควรนำระบบการตัดแต้ม การขีตใบอนุญาตขับขีรถยนต์ ระบบการตรวจสอบการกระทำผิดเข้ามาใช้ เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำและเป็นการขั้บขัง รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้จับขังซึ่งเป็นการสร้างต้นทุนให้สูงขึ้นหากมาแล้วขับแล้ว ย่อมได้รับผลตอบแทนดังกล่าว นอกจากนี้ผู้ศึกษามีความเห็นว่ทัศนยะของสังคม หน่วยงานของรัฐและเอกชน สถาบันบ้เฑงจะต้องให้ความร่วมมือ ด้วยการลงโทษทางวินัย จนถึงขั้นรุนแรงให้ออกจากงานเหมือนเช่นประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ถ้าสังคมไทยร่วมมือกันทุกภาคส่วนแล้วจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้จับขี้ชวดขานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการต่อมาคือการตั้งด่านตรวจของตำรวจ ต้องยอมรับความจริงว่าตำรวจไม่สามารถตั้งด่านกระจายไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ และการตั้งด่านมักจะรณรงค์กันในช่วงเทศกาลสำคัญ ถ้าโอกาสของผู้เมาแล้วขับจะถูกจับมีโอกาสดำมาเช่นนี้แล้ว บนท้องถนนจะมีผู้เมาแล้วสุราแล้วขับอยู่โดยทั่วไป และสร้างความเสียหายให้เห็นกันเป็นประจำ และการตั้งด่านดังกล่าวยังถูกปฏิบัติต่อด้านจากร้านอาหารและสถานบ้เฑง ทั้งที่สังคมทราบดีว่าร้านอาหาร สถานบ้เฑงมักจำหน่ายและดื่มแอลกอฮอล์กันทั้งนั้น และผู้บริโภคต่างขับชวดขานของตนกลับบ้านภายหลังการดื่ม จะทำอย่างไรให้สถานบ้เฑงจัดให้มีบริการพิเศษ อาทิ จัดพนักงานไปส่งให้ หรือ เมาแล้วกลับรถรับจ้าง หรือรถโดยสารสาธารณะรูปแบบต่างๆ เช่น รถไฟฟ้า ฯลฯ ดังเช่น กรณีของสังคมญี่ปุ่นที่นักดื่มจะนั่งรถโดยสารสาธารณะไปและกลับหากมีการดื่มแอลกอฮอล์

ความจริงแล้วการตั้งด่านตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์เป็นการตัดช่องโอกาสมิให้เกิดการกระทำผิด ตามแนวคิดทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) สมมติว่ามี การตั้งด่านเป็นประจำทุกคืน บนถนนสายหลักที่เต็มไปด้วยสถานบ้เฑง ร้านอาหาร และดำเนินคดีกับผู้เมาแล้วสุราขณะขับชวดขานพาหนะอย่างตรงไปตรงมา ไม่เลือกปฏิบัติหรือยกเว้นให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใด ผู้กระทำผิดต้องถูกดำเนินคดีในศาลทุกราย กรณีเช่นนี้จะช่วยลดจำนวนผู้เมาแล้วขับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อีกประการหนึ่งที่สังคมเครือญาติ และหรือครอบครัว ชุมชน จะต้องช่วยกันห้ามปรามต่อต้าน มิใช่วางเฉย และหรือสนับสนุนการดื่มแอลกอฮอล์ ทัศนคติของสังคมต่อการดื่มสุร่าว่าเป็นเรื่องปกตินั้นควรได้รับการปลูกกระแสการต่อต้านอย่างจริงจังและต่อเนื่อง หน่วยงานของรัฐต้องมีเอกภาพเชิงนโยบาย ทั้งจากกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาคเอกชน สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งภาคธุรกิจ แม้แต่กระทรวงวัฒนธรรม การกีฬาแห่งประเทศไทย ต้องปฏิเสธการรับอุปถัมภ์จากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้ศึกษาเห็นด้วยและสนับสนุนสถาบันการศึกษาที่ออกจากรมณรงค์ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบมหาวิทยาลัย หน่วยงานรัฐที่ออกมามาตรการห้ามจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ราชการ ข้อเท็จจริงยังพบว่าการดื่มแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงผู้บริหารคนใหม่ เลี้ยงส่งผู้บริหารคนเก่า เลี้ยงวันเกิด ฯลฯ ในสถานที่ราชการ แม้กระทั่งโรงเรียนซึ่งไม่ควรอย่างยิ่งทั้งๆ ที่เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างวินัยค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ดังนั้นหน่วยงานของรัฐต้องเอาจริงเอาจัง เคารพกฎระเบียบ ไม่กระทำการฝ่าฝืนกฎระเบียบเสียงเอง นอกจากนี้การรณรงค์ไม่ให้ของขวัญปีใหม่ด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นับว่าเป็นความคิดการกระทำที่ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

สำหรับประเด็นการลงโทษผู้ขับขี่ขณะเมาสุรานั้นนอกจากจะมุ่งเน้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแล้วนั้นซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการลงโทษสมัยใหม่คือเน้นการป้องกันและแก้ไขผู้กระทำผิดมิให้กระทำความผิดซ้ำอีกทั้งเป็นการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำผิด สิ่งที่ตระหนักถึงประสิทธิภาพของการลงโทษ คือ การลงโทษต้องมีความรวดเร็วเที่ยงตรง ยุติธรรม โทษต้องไม่หนักหรือเบาเกินไป ซึ่งหมายความว่ากระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีต้องไม่ชักช้า ดังภาษิตของกฎหมายว่า ความยุติธรรมที่ล่าช้า คือการปฏิเสธความยุติธรรม และผู้กระทำผิดทุกรายต้องถูกดำเนินคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทุกราย ปราศจากข้อยกเว้น ไม่มีการเลือกปฏิบัติ หรือกล่าวอีกในหนึ่งคือผู้กระทำผิดทุกรายไม่มีโอกาสรอดจากการจับกุม ทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมเสมอภาคกัน สำหรับความหนักเบาของโทษต้องมีความยุติธรรมไม่หนักหรือเบาจนเกินไป ถ้าเบาจนเกินไปจะส่งผลให้ผู้ที่กระทำผิดประเมินแล้วว่าคุ้มที่จะกระทำผิด จะส่งผลให้ไม่อาจป้องกันการกระทำผิด สุดท้ายบทลงโทษไม่มีความหมาย ตรงกันข้ามหากบทลงโทษหนักหรือรุนแรงมากเกินไปปฏิบัติยากต่อผู้บังคับใช้กฎหมายจะรุนแรงดังเช่น กรณีผู้จำหน่าย ผู้ผลิตยาเสพติดที่มีการแพ็คเกจยาแรงไว้ต่อสู้อาหารที่ตำรวจ รวมไปถึงการติดสินบนเจ้าหน้าที่ด้วย สินบนที่มีมูลค่าสูงมากจนเป็นแรงจูงใจให้นำไปสู่การรับสินบน ดังนั้นโทษที่มีความเหมาะสมกับความผิดจึงเป็นประเด็นสำคัญของหลักประสิทธิภาพในการลงโทษ กรณีการลงโทษผู้เมาแล้วขับ จะต้องพิจารณาไปถึงองค์การตำรวจในการบริหารจัดการเงินรางวัล ค่าปรับ ที่ยุติธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับปฏิบัติงานต้องได้รับเงินรางวัล (ซึ่งเป็นเหตุจูงใจในการปฏิบัติงาน) ด้วยความรวดเร็ว เหมาะสมไม่น้อยจนเกินไป โปร่งใส ยุติธรรม ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้รับการความเป็นธรรมจากระบบและวิธีการจ่ายเงินรางวัลจากค่าปรับแล้ว นั้นหมายความว่าระบบขององค์การทำการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่รับสินบนจากผู้กระทำผิดโดยตรงซึ่งรวดเร็วทันใจได้มากกว่า

5. บทสรุป / สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนบทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ได้แก่ ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) แนวคิดที่มุ่งมั่นควบคุมกระทำผิดที่เกิดขึ้นในสังคมและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษและป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกในสังคม ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) แนวคิดนี้มุ่งควบคุมปราบปรามอาชญากรรม การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด รวดเร็ว แน่นนอน เพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสหลุดพ้นจากกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ให้ความสำคัญการควบคุม ปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบสุขของสังคมจะต้องมีการควบคุมอาชญากรรมอย่างหนาแน่น (Tight Control) รวดเร็วเฉียบพลัน เน้นหนักประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due Process) แนวคิดนี้ยึดกฎหมายเป็นสำคัญ มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล โดยถือหลักว่าบุคคลจะมีความผิดต้องผ่านการตัดสินของศาลเท่านั้น การดำเนินคดีต้องไม่ผิดพลาด ปราศจากอคติ ไม่ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ผู้บริสุทธิ์ต้องได้รับความคุ้มครอง ผู้กระทำผิดต้องได้รับบทการลงโทษ ผู้ถูกสงสัยว่ากระทำผิดจึงยังคงเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้พิสูจน์ในชั้นสุดท้ายว่ากระทำผิดจริง โดยกระบวนการตัดสินของศาลเท่านั้น และการพิจารณาคดีต้องเปิดเผยในศาลยุติธรรมต่อหน้าองค์คณะผู้พิพากษา แนวคิดทฤษฎีทั้งสามดังกล่าวข้างต้นมีทั้งหลักการปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายที่ทั้งคล้ายและแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับปรัชญาพื้นฐานของสำนักคิดทางอาชญาวิทยา ทั้ง 3 สำนัก ได้แก่ สำนักคิดทางอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School of Criminology) สำนักคิดทาง

อาชญาวิทยาแบบปฏิฐานนิยม (Positive School of Criminology) และสำนักคิดป้องกันสังคม (Social Defense School of Criminology) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีประสิทธิภาพในการทำงานโดยใช้สูตร $E = (I - O) + S$ คือ ประสิทธิภาพของงาน เท่ากับ ผลผลิตของงาน ปัจจัยนำเข้า (ทรัพยากร) เท่ากับความพึงพอใจของผู้รับบริการ หมายความว่า ในการปฏิบัติงานจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ หรือประสิทธิผล อย่างมีประสิทธิภาพแต่ไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องพิจารณาระหว่างปัจจัยนำเข้า (ทรัพยากร หรือ ต้นทุนที่นำไปใช้ไป) กับผลผลิต (Content) ที่ได้ ถ้าหากมีการใช้ทรัพยากรสูงแต่ผลตอบแทนต่ำ เรียกว่า บรรลุวัตถุประสงค์แต่ไม่มีประสิทธิภาพ ถ้าบรรลุวัตถุประสงค์หากแต่ใช้ทรัพยากรหรือต้นทุนต่ำ จึงเรียกว่าการบรรลุทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น E ตัวสุดท้ายคือ ประหยัดนั่นเอง หลัก 3E คือ Effectiveness, Efficiency และ Economic นั่นเอง และประการสุดท้ายผู้ศึกษาอาศัยแนวคิดการใช้การบังคับใช้กฎหมายกับผู้ข่มขืนและฆาตกรรมมาสูรา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบทความเกี่ยวกับการมาแล้วจับ ตลอดจนงานอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการศึกษาภาคสนามจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็น Key Informant ได้แก่ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ นายตำรวจระดับรองผู้กำกับการจราจร และเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับปฏิบัติการของกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 มีผลการศึกษาครั้งนี้ ด้านกฎหมาย พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550) ยังมีช่องว่างให้ผู้ข่มขืนและฆาตกรรมสามารถฝ่าฝืนหลีกเลี่ยงง่าย เบี่ยง ไม่ยอมเป่าลมหายใจ ตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์หรือการประวิงเวลา เพื่อให้ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจางลง และการฝ่าฝืนไม่ยอมเป่า มีโทษปรับสถานเบา แต่หากตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์สูงเกินกว่ากฎหมายกำหนด จะมีโทษที่สูงกว่า เป็นเหตุให้ผู้ขับขี่ไม่ยอมเป่าลมหายใจเพื่อตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์โดยยอมเสียค่าปรับในสถานเบา แต่ถ้าไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เมื่อตรวจวัดแล้วเกินกว่าที่กำหนดเป็นการกระทำผิดครั้งแรกและไม่รุนแรง ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จะพิจารณาลงโทษสถานเบา ซึ่งอาจทำให้ผู้ขับขี่ไม่เกรงกลัวไม่เข็ดหลาบ เนื่องจากไม่ต้องถูกจำคุกจริงและเสียค่าปรับเพียงเล็กน้อย อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีก ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่มีหน้าที่โดยตรงในการกวดขันจับกุมผู้ขับขี่รถและฆาตกรรม มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์มีไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่เป็นเครื่องที่เก่าเสียหายชำรุดแม้จะมีการตรวจสภาพของเครื่องทุก 6 เดือน ซึ่งเป็นข้ออ้างในการหลีกเลี่ยงการตรวจวัดแอลกอฮอล์ ไม่มีการนำเอาระบบบันทึกคะแนน การตัดแต้ม ยึดใบขับขี่ มาบังคับใช้อย่างจริงจัง และระบบตรวจสอบผู้กระทำความผิดซ้ำ ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลของผู้กระทำความผิดอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ด้านนโยบายของรัฐและงบประมาณ มาตรการโครงการและกิจกรรมต่างๆ มีมากแต่การนำนโยบายไปปฏิบัติยังไม่จริงจังและต่อเนื่อง งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ด้านสังคม ประเพณี และวัฒนธรรม ประชาชนมองว่า การดื่มแอลกอฮอล์หรือสูราเป็นเรื่องปกติธรรมดาสังคมยอมรับได้ และสังคมไทยยังเป็นระบบอุปถัมภ์ มีการใช้สิทธิเหนือกฎหมายหรืออาศัยช่องว่างของกฎหมายและความสัมพันธ์พิเศษ

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยคุณูปการจากท่านผู้มีพระคุณทั้งหลายตั้งข้าพเจ้าจักได้กล่าวถึงตามลำดับต่อไปนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและครอบครัวของข้าพเจ้าที่สนับสนุนและส่งเสริมในการศึกษาและเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่ง ที่ช่วยให้การศึกษาระบบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่มอบความรู้ใหม่ๆ และเพิ่มเติมความรู้เก่าเกี่ยวกับวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรมซึ่งเป็นวิชาความรู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อสังคมและการปฏิบัติหน้าที่ของข้าพเจ้า โดยเฉพาะท่านอาจารย์ ดร.ศัญญพงศ์ ลิ้มประเสริฐ ผู้ที่แนะนำเข้ารับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้และให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.ดิเรก เต็งจำรูญ ผู้ที่ให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบความถูกต้องและรูปแบบในการทำวิทยานิพนธ์ ให้เป็นไปตามระเบียบการบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้และเข้าใจในรูปแบบและการทำการศึกษาวิจัยมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครใต้ ท่านอัยการประจำศาลแขวงพระนครใต้ ท่านผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา รวมทั้งให้ความรู้และคำแนะนำในการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลอีกหลายท่านที่ได้กล่าวมา ซึ่งสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ ลิ้มมาลี. (2545). การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก:ศึกษากรณีผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา.

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

จิตติมา เทพอาร์กฤษกุล. (2543). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจร. วิทยานิพนธ์

นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นรวิวัฒน์ งามฤทธิ. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรของตำรวจจราจรกองบังคับการตำรวจนคร

บาล 6. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณนา พัฒนาศิริ. (2555). กระบวนการยุติธรรมกับการแก้ไขปัญหาเมาแล้วขับ. การอบรมหลักสูตรผู้พิพากษา

ผู้บริหารในศาลชั้นต้นรุ่นที่ 10 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม. สำนักงานศาลยุติธรรม.

อภิรัช ศรีพิณเพราะ. (2549). การนำนโยบายการบังคับใช้กฎหมายขับจี้รถในขณะเมาสุราไปปฏิบัติของกองบังคับการ

ตำรวจจราจร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

มูลนิธิเมาไม่ขับ. (5 พฤศจิกายน 2555). สาเหตุแห่งปัญหาอุบัติเหตุเมาแล้วขับ.

http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2552/mdad0452sk_ch2.pdf.